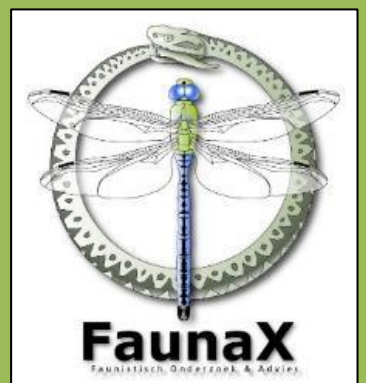

2018

Toetsing Wet natuurbescherming Herstructurering “Skulplak” Sneek locatie A

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Toetsing Wet natuurbescherming Herstructurering “Skulplak” Sneek locatie A

Gorredijk, maart 2018

In opdracht van:

Contactpersoon:

Dhr. J.M. Schippers

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. J. Breidenbach

Autorisatie:

Mevr. W. Pronk

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2018). Toetsing Wet natuurbescherming. Herstructurering “Skulplak” Sneek locatie A. Rapport 18013A, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

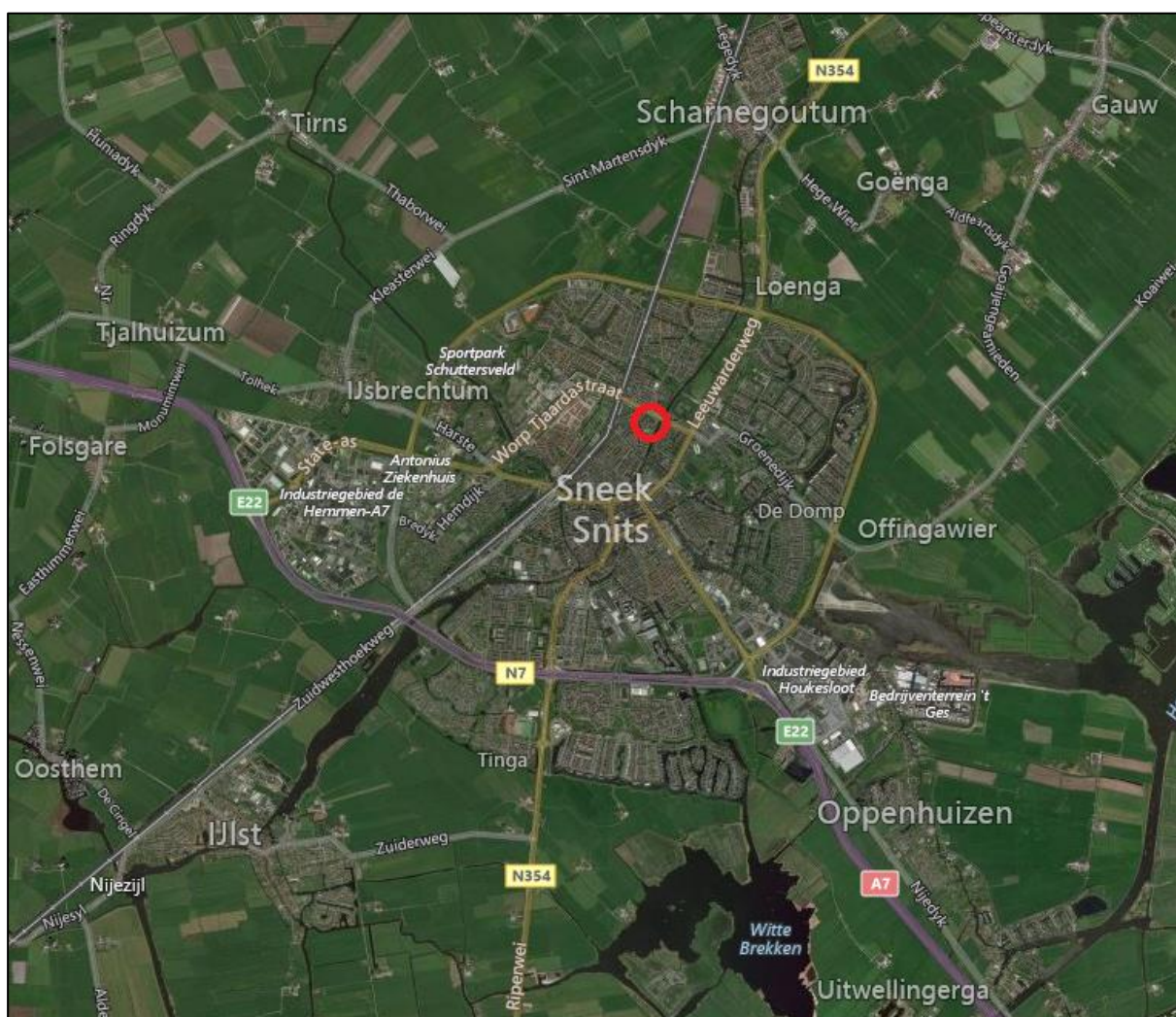
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doel	8
1.3	Onderzoeksopzet	8
1.4	Ligging en karakteristiek van de planlocatie	8
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	10
2.1	Wnb soortbescherming	10
2.1.1	Vogels en verstoring.....	10
2.1.2	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	11
2.2	Wnb gebiedsbescherming	11
2.2.1	Natura 2000-gebieden.....	11
2.2.2	Natuurnetwerk Nederland.....	12
3.	RESULTATEN QUICKSCAN	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Afbakening relevante soortgroepen	14
3.3	Vogels	14
3.4	Zoogdieren	16
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	18
4.1	Overzicht beschermde soorten	18
4.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	18
4.2.1	Vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn	18
4.2.2	Huisemus (jaarrond beschermde nesten).....	19
4.2.3	Vleermuizen	19
4.2.4	Zorgplicht	19
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	19
5.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	20

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om het terrein met aangrenzende appartementen te herstructureren bij de “Skulplak” te Sneek. Omdat hier sprake is van een ruimtelijk ingreep, dient het plan te worden getoetst aan de natuurwetgeving. Het plan kan pas worden uitgevoerd als duidelijk is dat dit niet in strijd is met de Wet natuurbescherming (Wnb). Ten behoeve van de toetsing heeft Bureau FaunaX een ecologische quickscan uitgevoerd naar de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen planontwikkeling op in de omgeving gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN of EHS). Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan weer.

Figuur 1.1. Luchtfoto van de omgeving van het plangebied (rode cirkel). Bron: www.bing.com/maps.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Onderzoeksopzet

In opdracht van de heer Schippers heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 9 maart 2018 en vond plaats onder half bewolkte en droge omstandigheden met een zwakke zuidenwind, en bij een temperatuur van circa 8°C. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid of sporen van beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

1.4 Ligging en karakteristiek van de planlocatie

Het plangebied (figuur 1.2: locatie A) is vrij centraal gelegen in Sneek en is gesitueerd in een woonwijk. In het oosten grenst het plangebied aan de Zwette (vaart). De omgeving rondom Sneek wordt vooral gekenmerkt door agrarisch gebied en plassen en meren. Sneek is gelegen op het kleigebied van Westergo, waarbij het in het zuiden grenst aan een laag veengebied. Het plangebied bestaat uit de te herstructureren appartementen en erven. In het plangebied zijn naast de appartementen geen andere gebouwen aanwezig op een transformatorhuisje na. Dakpannen zijn niet aanwezig op de daken van de gebouwen en de gebouwen bevatten spouwmuren. De buurt waarin de woningen staan kan worden getypeerd als een relatief groene buurt, waar naast de aanwezig tuinen veel hagen en bomen aanwezig zijn. De natuurwaarden van het plangebied zal relatief laag zijn, door de ligging binnen de bebouwde kom en het landgebruik. Het dient vooral te worden onderzocht of er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen voor kunnen komen. De rust- en verblijfplaatsen van deze soorten genieten allemaal jaarronde bescherming en kunnen in een woonwijk worden aangetroffen.

Figuur 1.2. De begrenzing van het deelgebied (oranje kader) als onderdeel van het totale plangebied (rode kader). Bron: www.bing.com/maps.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt net als Natura 2000 onder de Wet natuurbescherming, die per 1 januari 2017 in werking is getreden.

2.1 Wnb soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Europees beschermde soorten genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten. Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Europees beschermde soorten.

2.1.1 *Vogels en verstoring*

Voor vogels vallend onder de Vogelrichtlijn (art. 3.1 Wnb) geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (lid 5 art. 3.1). Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring.

Voor wat betreft soorten van de Habitatrichtlijn (art. 3.5 Wnb) geldt eveneens dat het verboden is deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, eieren te vernielen of te rapen en/of voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. Daarnaast geldt voor soorten van de Habitatrichtlijn, waar ook diverse vogelsoorten onder vallen (Verdrag van Bern, bijlage II), dat deze *onder geen voorwaarde* opzettelijk verstoord mogen worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Toegepast op de praktijk betekent dit met betrekking tot verstoring van vogels dat er met betrekking tot vogels vallend onder de Habitatrichtlijn weinig tot geen mogelijkheden zijn om te werken in kwetsbare perioden. Een eenvoudige oplossing is te vinden in het buiten kwetsbare perioden (in bijzonder het broedseizoen) uitvoeren van de

voorgenomen activiteiten. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

2.1.2 Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 2.1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

2.2 Wnb gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000-gebieden

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) was voorheen vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en is sinds 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Het plangebied ligt in de directe nabijheid van Natura 2000-gebieden de Witte en Zwarte Brekken en het Sneekermeergebied (figuur 2.1). Op basis van de habitateigenschappen van het plangebied kunnen negatieve effecten op vogelrichtlijnsoorten waarvoor beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, in het algemeen op voorhand worden uitgesloten. Van de lijst aan vogelrichtlijnsoorten kunnen enkel krakeend, wilde eend en meerkoet als niet-broedvogel ook

vast overwinteren nabij het plangebied (bij de vaart: Zwette). De werkzaamheden hebben geen invloed op deze vaart.

- Het plangebied ligt in de directe nabijheid van Natura 2000-gebied Witte en Zwarte Brekken en het Sneekermeeergebied.
- Negatieve effecten van het planvoornemen op de soorten die aangewezen zijn als doelsoorten (vogelrichtlijn) in beide gebieden, kunnen op voorhand worden uitgesloten.

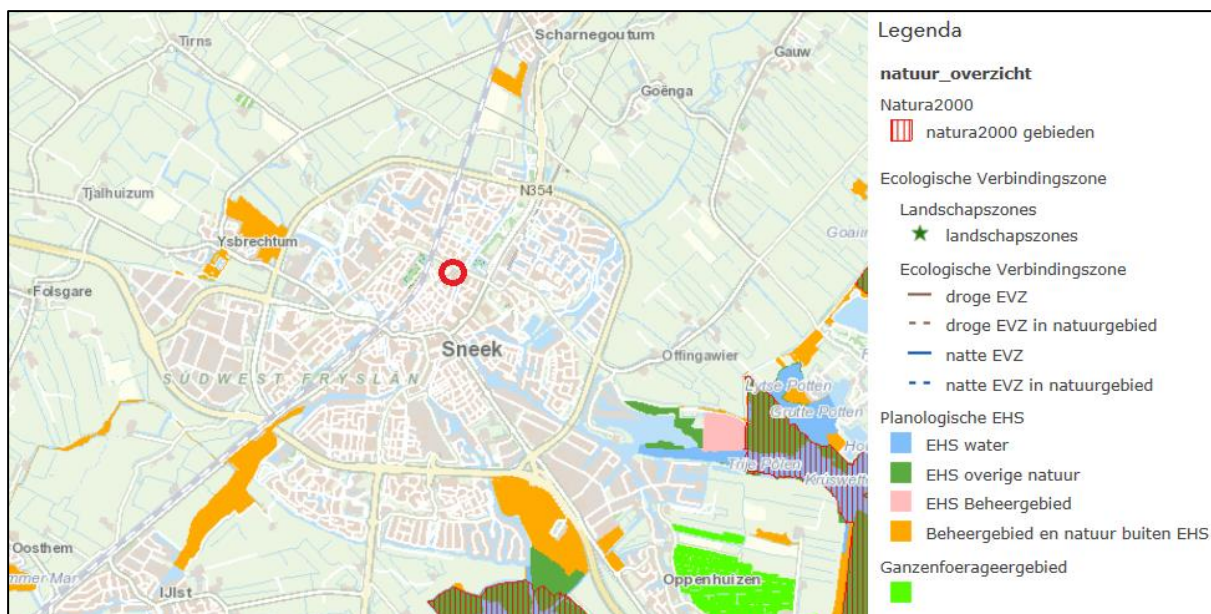
Figuur 2.1. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura2000-gebied de Oudegaasterbrekken, Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeeergebied, Deelen en Alde Feanen (groene aanduidingen, v.l.n.r.). Bron: www.fryslan.nl.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Figuur 2.2 toont de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de dichtstbijzijnde NNN-gebieden. Het plangebied maakt geen deel uit van het NNN. Effecten op NNN-gebieden ten gevolge van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten. Vanuit de NNN zijn er geen belemmeringen die de uitvoering van de planontwikkeling in de weg staan.

- Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de NNN. Effecten op NNN-gebieden ten gevolge van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNN. Bron: Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart Provincie Fryslân.

3. RESULTATEN QUICKSCAN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de quickscan gedeeld. Als in het plangebied een beschermde soort, of geschikt habitat voor deze soort wordt aangetroffen, hoeft dat niet per se tot gevolg te hebben dat voor deze soort een ontheffing dient te worden aangevraagd. In de praktijk is het namelijk vaak zo dat alhoewel een beschermde soort binnen het plangebied voorkomt, de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten geen negatief effect hebben op deze soort. In dat opzicht is veel afhankelijk van de specifieke situatie en is er altijd sprake van maatwerk. In hoofdstuk 4 wordt per soortgroep besproken wat voor gevolgen de resultaten van de quickscan hebben voor de voortgang van het project.

3.2 Afbakening relevante soortgroepen

Op grond van de ligging van het plangebied in stedelijk gebied, de geografische ligging en de afwezigheid van kritische biotopen in het plangebied kan de aanwezigheid van – en hiermee het optreden van negatieve effecten op – de onder de Wnb beschermde vertegenwoordigers van de volgende soortgroepen op voorhand worden uitgesloten: amfibieën, reptielen, vissen, flora, insecten (dagvlinders, libellen en kevers) en andere ongewervelden. Het voorkomen van beschermde amfibieën en reptielen kan worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en de habitateigenschappen van het plangebied. Ook het voorkomen van beschermde planten, kan worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens. De plantensoorten die onder de Wet natuurbescherming worden beschermd, betreffen namelijk veelal akkersoorten en andere soorten die niet onder voedselrijke omstandigheden in stedelijk gebied groeien. Voor insecten en andere ongewervelden geldt dat het habitat in het plangebied niet geschikt is voor waardplanten van beschermde soorten. Voor vissen geldt dat het voorkomen van beschermde soorten op voorhand kan worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van water in het plangebied. Op de soortgroepen waarvan het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied op voorhand kan worden uitgesloten, kan wel de zorgplicht van toepassing zijn. Dit wordt besproken in hoofdstuk 4. De soortgroepen waarvan het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied niet op voorhand zonder uitgebreidere argumentatie kunnen worden uitgesloten (zoogdieren en vogels), worden in de onderstaande paragrafen besproken.

3.3 Vogels

In paragraaf 2.1.1 werd al kort aangegeven dat in de natuurwetgeving onderscheid wordt gemaakt tussen vogelsoorten waarvan het nest jaarrond bescherming geniet en nesten van de overige vogelsoorten, die alleen beschermd zijn tijdens de broedtijd. Tijdens het bezoek aan het plangebied is specifiek rekening gehouden met deze twee vormen van bescherming.

Om te beginnen is het plangebied beoordeeld op de aanwezigheid van potentiële jaarrond beschermde nestplaatsen. In het plangebied zijn grote bomen aanwezig waarin jaarrond beschermde nesten van vogels aanwezig kunnen zijn. In het veld zijn geen nesten aangetroffen in de bomen die geschikt kunnen zijn voor soorten die op deze lijst staan. Ook werden geen nesten aangetroffen van houtduiven, Turkse tortels, zwarte kraaien of eksters. Voor wat betreft jaarrond beschermde nesten is dan ook vooral gekeken naar de woningen zelf. Omdat op de daken van de woningen in het plangebied geen dakpannen liggen en de kieren en gaten in muren ongeschikt zijn door het op deze locaties ontbreken van een vrije aanvliegroute, kan het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw op voorhand worden uitgesloten. De kieren die aanwezig zijn, en de ruimten bij de zonweringen kunnen wel in gebruik zijn bij

huismussen. Hoewel de broedlocaties niet ideaal zijn, kan het niet op voorhand worden uitgesloten dat ze hier toch gebruik van maken. Daarnaast is er tijdens het veldbezoek een groep huismussen (15 á 20 individuen) aangetroffen in het plangebied die er gebruik van maakt als voedselgebied en wellicht als winterslaapplaats, welke ook een beschermde status heeft, mits deze onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving rond de nestplaatsen. Er zijn diverse hagen en struiken in het plangebied aanwezig die worden gebruikt door de huismussen die mogelijk van essentieel belang zijn voor de lokale populatie huismussen.

Figuur 3.1. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek huismussen aangetroffen (rood omcirkelt) en werden potentiële nestplaatsen voor de huismus gesignaleerd (rode pijl).

Het plangebied biedt mogelijkheden voor verschillende soorten broedvogels waarvan de nestplaatsen alleen beschermd zijn op het moment dat deze benut worden (voornamelijk tijdens het broedseizoen). Zo kunnen er bijvoorbeeld in de struiken in het plangebied, tussen en rondom de appartementen, zangvogels tot broeden komen. Denk hierbij aan soorten zoals roodborst en merel. Daarnaast kunnen kauwen rondom de schoorstenen ook tot broeden komen.

Figuur 3.2. In het plangebied wordt met grote waarschijnlijkheid gebroed door vogels waarvan de nestplaatsen niet jaarrond beschermd zijn. Bosschages tussen diverse appartementen zijn ideaal voor soorten zoals winterkoning en tiftjaf.

- Het voorkomen van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied komen tevens vogels tot broeden waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn.

3.4 Zoogdieren

Het voorkomen van beschermde landzoogdieren als de das, noordse woelmuis, waterspitsmuis en de boomarter binnen het plangebied, kunnen op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens. Dergelijke soorten worden niet aangetroffen in een dichtbevolkte omgeving waar in vergelijking met een natuurlijke situatie weinig groen aanwezig is. Soorten die in deze wel aandacht verdienen zijn vleermuizen als de laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis, watervleermuis en de gewone en ruige dwergvleermuis. Van deze soorten is bekend dat ze in gebouwen en/of bomen verblijven en vaak worden aangetroffen in dichtbevolkt gebied. Het plangebied is om deze reden onderzocht op potentieel geschikt leefgebied voor deze en andere vleermuissoorten. Hierbij is gelet op de drie beschermde functies die landschappen bieden voor vleermuizen, zijnde verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Voor de laatste twee functies geldt dat deze uitsluitend beschermd zijn indien deze essentieel zijn voor het in stand houden van verblijfplaatsen. Dit kan het geval zijn als een vliegroute een cruciale verbinding vormt tussen foerageergebied(en) en verblijfplaats(en), of, als het foerageergebied relatief uniek is in de wijde omgeving van de aanwezige verblijfplaatsen.

In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen vleermuissoorten die in bomen verblijven en soorten die in gebouwen verblijven. Sommige soorten maken gebruik van zowel bomen als gebouwen. In het plangebied zijn bomen aanwezig met geschikte holtes, waardoor het voorkomen van boombewonende vleermuizen in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. In de woningen kan het voorkomen van verblijfplaatsen niet op voorhand worden uitgesloten.

Zo kunnen er vleermuizen in de spouwmuren verblijven, die toegankelijk zijn via onder andere de stootvoegen. Daarnaast kunnen vleermuizen worden aangetroffen bij zonweringen en schoorstenen.

Figuur 3.3. Een nauwe ruimte bij een zonwering of een holte in een boom kan genoeg zijn voor het voorkomen van een verblijfplaats van een beschermde vleermuis.

Het is afhankelijk van de soort vleermuis of wateren of vegetatiestructuur en bebouwing als vliegroute en foerageergebied worden gebruikt. In (en vlak buiten) het plangebied zijn gebouwen, bomen en een vaart aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied en vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. Deze natuurwaarden genieten echter geen bescherming omdat ze niet van essentieel belang zijn, vanwege het feit dat er genoeg alternatieven zijn in de omgeving in de vorm van andere gebouwen (welke niet gesloopt worden) en bomenrijen, waarnaar de vleermuizen kunnen uitwijken.

- Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat in het plangebied, verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.
- Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel vormt van een vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen. Deze potentiële natuurwaarden zijn echter niet van essentieel belang en derhalve niet beschermd.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet Natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 4.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X	X			Werken buiten de broedtijd, anders → ongeschikt maken plangebied.
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Divers	Divers	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

4.2 Effectbespreking en aanbevelingen

4.2.1 *Vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn*

Binnen het plangebied kunnen enkele algemeen voorkomende vogels tot broeden komen (§3.2). Alle broedgevallen zijn onder de Wnb beschermd. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart tot en met 15 juli aangehouden. Het broedseizoen is echter afhankelijk van klimatologische omstandigheden en kan zowel eerder als later beginnen, dan wel eindigen. Van belang is dat elk broedgeval beschermd is tot de jongen zelfstandig zijn uitgevlogen. Vaak kan met broedvogels relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden/activiteiten buiten de broedtijd uit te voeren.

Indien de sloopwerkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, adviseren we om het plangebied voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels, zodat deze bewogen worden om elders tot broeden te komen. Vogels die in de vegetatie broeden, kunnen bewogen worden om buiten het plangebied tot broeden te komen, door voor aanvang van het broedseizoen vegetatie in het plangebied te verwijderen. In het geval het plangebied ongeschikt wordt gemaakt voor broedvogels, dient voor aanvang van de werkzaamheden door een ecooloog te worden gecontroleerd of het ongeschikt maken zijn vruchten heeft afgeworpen. Gezien het feit dat het ongeschikt maken van het plangebied voor broedvogels gepaard gaat met een verlies aan natuurwaarden, heeft deze optie nooit de voorkeur. Tevens kan niet voor deze optie worden gekozen, voordat duidelijk is of deze vegetatie geen onderdeel vormt van essentiële voedselgebied en/of winterslaapplaats van huismussen. Het ongeschikt maken van deze jaarrond beschermde nestplaatsen is namelijk ontheffingsplichtig.

4.2.2 *Huismus (jaarrond beschermde nesten)*

De woningen in het plangebied zijn in potentie geschikt als nestplaats voor huismussen. Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Het is niet toegestaan om nesten te verstoren of vernietigen, of activiteiten te ontplooiën die de gunstige staat van instandhouding van de plaatselijke populatie kunnen aantasten. Wij raden daarom nader onderzoek aan om vast te stellen of- en zo ja, hoeveel paartjes huismussen broeden in het plangebied. Dit aanvullende onderzoek dient te worden uitgevoerd door middel van twee veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei of door middel van vier veldbezoeken in de periode 10 maart t/m 20 juni. Als er nestplaatsen van de huismus in het plangebied worden vastgesteld, dan zal er voor het verloren doen gaan van deze nestplaatsen een ontheffing moeten worden aangevraagd.

4.2.3 *Vleermuizen*

De woningen en bomen in het plangebied zijn toegankelijk voor verschillende soorten vleermuizen. Omdat onder de Wet natuurbescherming alle verblijfplaatsen van vleermuizen jaarrond beschermd zijn, adviseren we om de aanwezigheid van verblijfplaatsen in het plangebied uit te sluiten, dan wel vast te stellen. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van vier veldbezoeken, verdeeld over de periode 15 mei tot 1 oktober. Deze onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Als er verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden vastgesteld, dan dient er voor de soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd.

4.2.4 *Zorgplicht*

Er kan een aantal vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals bijvoorbeeld verschillende soorten kleine zoogdieren en amfibieën, maar ook de steenmarter. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling (zie § 2.1.2). De zorgplicht van de Wet Natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventuele aangetroffen steenmarters de kans krijgen om te vluchten en eventuele aangetroffen amfibieën worden verplaatst naar een tuin buiten het plangebied, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht.

4.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van de vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied. Dit advies is drie jaar lang geldig.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (voorkeur!), anders → plangebied tijdig (voor aanvang van het broedseizoen) ongeschikt maken (let op de voorwaarden!) voor broedvogels en laten controleren of de maatregelen hebben gewerkt (broedvogelcheck).
- **Huismus:** Nader onderzoek d.m.v. twee veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei of d.m.v. vier veldbezoeken in de periode 10 maart t/m 20 juni.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek: aan de hand van vier veldbezoeken, verdeeld over de periode 15 mei tot 1 oktober.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Bronnen internet

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

De Natura 2000-gebieden in Fryslân:

https://www.fryslan.nl/beleidsthemas/natura-2000_3544/

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>